

Royal o Sarkozy, un nou debat

Després de la victòria de Ségolène Royal a les primàries del Partit Socialista, els francesos es troben davant d'un altre dilema. Royal o Sarkozy? Aquest serà, molt probablement, el duel principal de les eleccions presidencials previstes per a la primavera del 2007. Un duel en què, de ben segur, com ja va passar fa quatre anys, l'ultra Jean-Marie Le Pen hi tindrà alguna cosa a dir.

Cinc dies abans de les eleccions presidencials franceses del 2002, l'única disjuntiva possible era la que es plantejava entre el socialista Lionel Jospin i el president sortint, l'imprevisible populista conservador Jacques Chirac. Els electors, i sobretot el sistema electoral a dues voltes, però, van voler que les eleccions acabessin d'una altra manera: al final hi hagué un enfrontament Le Pen-Chirac. Ara tothom sembla disposat a cometre el mateix error i ja apareixen enquestes relatives a l'hipotètic enfrontament, d'aquí a sis mesos, entre la socialista Ségolène Royal i el conservador Nicolas Sarkozy. L'extrema dreta, amb el veterà Le Pen sempre al capdavant, sembla disposada a tornar a distorsionar la tria dels votants, convertint el que és un vot de protesta i antisistema en vot alternatiu. I el centrista François Bayrou continua esgarrapant intencions de vot liberal i europeista entre els que troben Sarkozy massa autoritari i voluble i no es fien de Royal.

El fet és que la presència de Royal dins la carrera presidencial ho canvia tot. De sobte, tota la resta semblen més vells. No perquè ella sigui molt jove —té cinquanta-tres anys—, sinó perquè s'ha presentat a la festa sense que ningú la convidés. Ha fet la seva campanya al marge del partit. La tradició vol que "el Partit Socialista es guanyi a l'esquerra per després governar a la dreta". Ségolène, diuen alguns, ha guanyat el partit a la dreta. Això és fals,

i la fórmula, encara que sigui bonica, com totes les fórmules, només la pot dir algú que no entén res del que està passant.

Propostes controvertides. Ségolène Royal ha guanyat les primàries fent abstracció de París —a la capital és potser on els militants menys l'han votat— i ha seduït a les províncies; Ségolène ha fet abstracció del programa del PS —una mena de "llibre roig" que ho promet tot sense garantir el finançament de res—; Ségolène no té bones respostes —ni tan sols dolentes— per a temes bàsics com el deute públic, però sap que les respostes dels seus rivals, tot i la seva aparença científica, no se les creu ningú; Ségolène parla de restablir l'ordre, de donar força a l'autoritat, d'implicar l'exèrcit en la reinserció dels joves en dificultats; Ségolène proposa que els càrrecs hagin d'explicar regularment la seva gestió davant dels ciutadans —el que ella anomena "jurats populars"— i tots els partits posen el crit al cel acusant-la de populisme, maoisme o de ressuscitar els comitès de Salut Pública de la Revolució de 1789. Ja només falta la guillotina!

No es pot oblidar que més del 50% dels implicats en actes violents als suburbis francesos tenen menys de setze anys, que més del 80% són fills o néts d'immigrants i que hi ha un percentatge molt important de reincidència. Tancar els ulls, dir que l'escola continua integrant tots els orígens, que totes

les religions tenen cabuda dins la República i que el lloc dels menors no és la presó està molt bé però no serveix de res. Royal i Sarkozy, cadascú a la seva manera, han posat en evidència l'abisme que separa el discurs ben intencionat —si hi hagués treball per a tots, això no passaria— de les realitats diàries de les classes populars.

Els dos grans candidats, de dreta i d'esquerra, saben —o creuen que saben— adreçar-se a aquestes classes populars que s'han allunyat de la política. Ségolène ho fa com una mare, i Sarkozy com un pare. Ella promet comprensió i exigència; ell, càstig i premi. De moment, ella tranquil·litza i ell inquieta, ella no sembla que tingui una base prou sòlida per poder créixer gaire, i ell té un nucli segur i important de votants, però tothom tem que té també un sostre marcat. Tots dos, favorables en el seu dia a la ratificació de la Constitució europea, han sortit ben parats del "no" francès, encara que potser millor ella que ell. Però el fantasma d'Europa, de la divisió, del "no" de les classes populars enfront del "sí" de les elits continua pesant en el debat polític i cal saber tractar la qüestió amb molta habilitat, transversalment.

Sarkozy volia ser el candidat de la ruptura, però el fet de seguir dins del govern el fa coresponsable de la gestió de l'equip sortint. A més, Ségolène, pel simple fet de ser dona, la primera en situació d'elegible en la història de la República Francesa, ja encarna la ruptura. No li cal fer res, com a l'expresident François Mitterrand no li calia fer res per ser el primer socialista que arribava a la presidència de França i simbolitzar, per tant, el canvi. Sarkozy confia en la França sociològica, que majoritàriament és de dreta, i confia en la seva capacitat per debatre. És cert que és un gran professional de la política, que té xifres, anècdotes i sobretot arguments per defensar totes i cadascuna de les seves afirmacions. Raona com ningú i sap posar en ridícul o en fals tots els seus contradictors. El problema és la realitat. Nicolas Sarkozy fa anys que és al Govern, com a ministre

El conservador Nicolas Sarkozy i la socialista Ségolène Royal.

d'Interior primer, i com a titular d'Economia i Finances després, i de nou a Interior. Doncs bé, ni la delinqüència no ha disminuït –ell manipula les dades, però 45.000 cotxes cremats continuen sent un record– ni el deute ha deixat de créixer. Prometre no fa pobre, diuen, però la credibilitat de les promeses sarkozyanes s'exhaureix a mesura que més temps passa al Govern i no es materialitzen els fets.

Molts candidats per a la dreta.

Chirac, Villepin i Alliot-Marie han donat a entendre que ells també poden ser candidats, que Sarkozy no seria l'únic a portar els colors de la UMP, que la presidència no és cosa de partits sinó "la trobada d'un home amb un poble", tal com vol la poètica gaullista. Només ho diuen per debilitar la UMP i Sarkozy perquè saben que, de moment, cap d'ells no té cap possibilitat, excepte la de fer uns percentatges risibles. És

cert que Chirac i Villepin, a més de detestar Sarkozy, estan convençuts que aquest no té el perfil psicològic per ser president. Creuen que és un megalòman psíquicament inestable, que és un home que oblida les seves conviccions quan l'ambició o la ràbia l'enceguen. I el fet és que Sarkozy, quan era el número dos de Charles Pasqua, es passava el temps a Còrsega i fent bromes vulgars, que quan era el número dos de Chirac bevia cervesa i era més gaullista que De Gaulle, que quan es va convertir en el número dos d'Edouard Balladur va agafar maneres aristocràtiques i va començar a encendre havans, i que quan va trobar-se, ara fa molt poc de temps, amb el president Bush, va fer retocar les fotos per créixer vint centímetres al mateix temps que criticava la política exterior francesa –liderada per Chirac i Villepin– fins a l'extrem de qualificar-la d'arrogant. És la síndrome de Zelig, aquell personatge camaleó in-

ventat per Woody Allen? En qualsevol cas la inestabilitat del colèric Sarkozy, un home que vol fer pagar a tot el món el fet de no haver tingut adolescència i joventut, no és un invent dels seus detractors.

Si Ségolène no té un programa presidencial i sorprèn dient que acabarà de confeccionar-lo després d'escoltar la ciutadania, Sarkozy porta fetes tres lleis diferents per endurir el codi penal en menys de cinc anys. Qui sembla més fiable? Fa deu anys un altre ministre, el de Justícia, va començar una gran reforma que va desembocar en la substitució del terme "inculpat" per "sota examen". El líder històric dels socialistes, Jean Jaurès (1858-1914), deia "quan no es poden canviar les coses, es canvien les paraules amb què s'anomenen".

Octavi Martí
París